

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus de modo co[n]fitendi et penitendi

[Deventer], [ca. 1498 - 1499]

spe[ci]aliter. i. septe[m] p[ri]ncipales morbos. i. [con]fitearis p[ri]ncipales
Precipue pestes septem memores capitales t[...] multos [con]fiteri a
p[e]c[ca]tis p[ri]ncipalib[us] mana[n]tes ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-31245

ter et principaliter in aia tamē quedā dicuntur carnalia. ideo qz fuit carna/
liter ad extra vel p opatōes extrinsecus. alia pō dicuntur metalia q nō fuit
mediāte corpe yf carne extrinsecus. sed ad intra remanēt in aia

¶ Ad scōm respōdet fm mgrm sentētiar q peruriū sic describit. Peruri/
rium est mendacium iuramento firmatū. Un fm Hieronymū in iureiu/
rando debent esse tria. scz veritas iudiciū et iusticia. et si ista defecerint non
erit iusiurandū sed piurium. et differunt mendacium et piurium sicut sup^o et
inferius. quia mendacium est supius ad piurium. Nā mendacium sic de/
scribitur p Augustinum. Mendacium est falsa vocis significatio cum in
tentione fallendi

¶ Ad terciū rīdet fm mgrm sniaz. q iuramētum quicqz est bonū et quicqz
malū est. Un sponte et sine necessitate iurare vel falsum iurare est grande
pctm sed ex necessitate ad assentiendū innocētibus yf ad federa pacis. p sū
manda nō est malū. Un Augustinus. Juramentū est faciendū cū pigri
sunt homines ad credendū illud quod eis sit vrile

¶ Ad quartū respōdet q iuramentū transiēs in peiorē exitū potius ē mu/
tandū q implendum. qz dicit Isidorus. In malis pmissis rescinde fidem
in turpi vero muta decretum. quod incaute vouisti nō facias Impietatis
est promissio que scelere impletur

¶ Ad qntū rīdet fm mgrm sniaz dicentē. Quacūqz arte pborū qz iu/
rat. deus tñ qui psciētie pborū est testis hoc ita accipiat sicut ille intelli/
git cui ille iurat. et subdit duplr aliquis reus fit q deceptorie iurat qz nomē
dei in vanū assumit. et primū in dolo capit

¶ Ad sextum respondetur q licet libido proprie p sūstet in affectu. tamē in
proposito capitur pro actu extrinsecō luxurie. et licet liuor et odiū sint sy/
nonima. potest tamen hic liuor accipi vt est inuidia transiens. et per cupidi
nez intelligitur auaricia mentalis. sed per furtum intelligitur auaricia ex
trinseca scilicet mala acquisitio

spēaliter. i. septē pncipales morbos. i. pfitearis pncipales

Precipue pestes septem memores capitales

tm multos pfitere a pctis pncipalibz manātes

Non solum fontes sed riuulos inde fluentes

pctō pncipali. pctm fluēs. ex pncipalioribz. pl^o. interdū scz nocens

Fonte suo riuus magis est quāqz nociuus

p qz luxuria quā fecit loth cū suis filiabz. i. maior. s. sua qz habuit ex vino

Unde loth incestus peior fuit ebrietate

pro et scz fuit peior interfectio abel fr̄is sui iracundia

Atqz capn grauior cedet fraternā furore

¶ In ista pre ostendit auctor de qbz pctis spēaliter debet fieri p fessio. Et
diuidit in tres pres. In pma facit qd dcm est. In scōa enumerat pctā mor/
talia. ibi. Lulparz fontes. In terciā ostēdit quō debet fieri p fessio de pctis
venialibz. ibi. Lūqz sigillatim. Dicit pmo sic. q p fessio spēaliter debet fie/
ri de pctis mortalibus. siue septem capitalibus. et non solum de illis sed de

omnibus inde prouenientibus. quia riuulus quandoq; est magis nociu^s
suo fonte. Et hoc declarat exemplariter. Unde incestus loth peior fuit q̄
sua ebrietas Et interfectio ipsius Abel quam commisit Layn peior fuit
furde ipsius Layn.

Circa textum dubitañ

¶ Primo q̄re pctā mortalia dñr pestes capitales Secdo vtz vñū pctm̄
nascat vel dñdat ab alio Tercio quō pctm̄ vñū dñdit ab alio Quar
to an interficiens aliquē in ebrietate excusat p ebrietatē Quinto vbi ha
betur pmū exemplū quo probat Sexto vbi habet scdm̄

¶ Ad pmū dubiū rñdet q̄ seprē pctā mortalia ideo dñr pestes. qz interfici
unt aiam. sed dñr pestes capitales qz ex ipis oīa mala oriuntur. nullū em̄
pctm̄ est quod ab aliquo istorum originē non trahit. Nam s̄m̄ Gregoriū
Radix cuiuslibet pcti est superbia

¶ Ad scōz rñdet q̄ ex supbia nascunt oīa alia pctā. vt statim patuit qz ra
dix ē oīm pctōz. etiā supbi vult oēs ancillere. z dolet si q̄s ei equatur

¶ Ad tertium respōdetur qz supbus vult omnes pcellere. vt patuit. sic ex
ea nascit inuidia. Inuidus vero de facili irascitur illi cui inuidet. Ideo ex
inuidia nascit ira. sed iratus cum non potest vindicare tristatur. ideo ex ea
nascitur accidia. Accidia vero p̄lationem querens facit auarum. Aua/
ricia qz in temporalib; abundat potest exercere gulam. Bula vero p̄pter vē
tris impletionē de facili mouet ad luxuriam

¶ Ad quartum respondetur q̄ interficiens alium in ebrietate non excusa
tur. immo tanto magis vituperari debet. Et si dicatur non fecit hoc scien
ter vel voluntarie. sed ignoranter. ergo merito ignorantia excusabit pctm̄
Dōm q̄ omne peccatum consequens aliquod peccatum voluntarium de/
bet dici voluntarium. sed talis ebrietas fuit voluntaria ergo z interfectio
Unde talis dupliciter debet puniri scz pro ebrietate z pro interfectione.
id est homicidio.

¶ Ad quintum respondetur q̄ primum exemplum littere habetur. Gene
sis. xix. vbi dicitur q̄ Loth post submersionem Sodome z Gomorre ha/
bitauit in spelunca montis cum duabus filiabus suis. z dixit maior filia
ad minorem. Pater noster senex est z nulla vxorum remansit in terra. ve/
ni inebriemus eum vino. z dormiamus cum eo vt sic seruari possimus.
cum patre nostro. z fecerunt sic. Ingressaq; est maior filia. z dormiuit cum
patre. similiter z minor altera nocte p̄ceperunt ambe z genuerunt. maior
em̄ genuit Hoab. z minor Amon.

¶ Ad sextum respondetur q̄ habetur Genesis quarto. vbi sic d̄r. Factus
est autem per multos dies vt offerret Layn de fructibus terre munera. do
mino. Abel autem obtulit de primogenitis gregis sui z de adipibus. z re
spexit dominus ad Abel z ad munera eius. ad Layn vero z ad munera e/
ius non respexit. Fraterq; est Layn vehementer. z p̄cidit vultus eius. z se
quitur quibusdam diebus interpositis dixit Layn ad Abel fratrem suū.
Egrediamur foras. cūq; simul in agrum venirent cōsurrexit Layn aduer
sus Abel fratrem suū. z interfecit eum.